

Hvordan finne forskningsartikler om omsorgsteknologi:

Journaler:

Her er to internasjonale vitenskapelige tidsskrifter der en kan finne artikler om omsorgsteknologi:

- Technology and Health Science
- International Journal of Technology Assessment in Health Care

Søkeord på engelsk:

Denne lista er ikke uttømmende, men kan forhåpentligvis være nyttig som et utgangspunkt:

- *Telenursing*
- *ICT*
- *Care technology*
- *Smart home/smart house/smart home technology*
- *Safety monitoring*
- *Gait monitor (fallsensor)*
- *Falls detection*
- *Sensor-based systems*
- *Eldercare applications*
- *Assistive technology*
- *Assistive robot*
- *Cognitive stimulation program*

Her har jeg gjort et søk i de siste årgangene av tidsskriftene Technology and Health Care og International Journal of Technology Assessment in Health Care, funnet 5-6 aktuelle artikler om ulike omsorgsteknologirelaterte tema og trukket ut noe av essensen i dem. Et tips for videre lesing er å bruke referanselistene på disse artiklene for å finne andre relaterte artikler.

Eldre mennesker opplevde behov for og preferanser for smarthusteknologi

- Demeris, G., Hensel, B. K. Skubic, M., Rantz, M (2008): Senior residents' perceived need for and preferences for "smart home" sensor technologies. *International Journal of Technology Assessment in Health Care*, 24:1.

Hva handler artikkelen om:

En evaluering av eldre menneskers (over 65 år) oppfatning av behov for og nytte av hjelpemidler i smarte hus. Fjorten eldre beboere i boliger utstyrt med smarthusteknologi (matter/madrasser som registrerer bevegelser, varmesensor over komfyren, videobasert bevegelsessensor og fallsensor) er intervjuet i fokusgrupper om hvilken nytte de føler de har av teknologien, og om de kunne tenkt seg å installere den i sitt private hjem. Undersøkelsen er gjort i Coloumbia, Missouri i USA.

Sentrale funn:

De eldre i undersøkelsen er generelt sett positive til smarthusteknologien. De knytter fordelene ved teknologien mer til det å kunne oppdage nødstilfelle som for eksempel fallulykker, enn til muligheten for å overvåke og forutsi eventuelle helseproblemer tidlig. Fallsensoren var den teknologien som flest mente var viktig og nyttig. Halvparten av deltakerne svarte at de kunne tenkt seg å installere smarthusteknologien i sin private bolig. Video bevegelsessensoren ble også oppfattet som nyttig for å fange opp nødstilfeller, men den reiste også viktige etiske spørsmål rundt privatlivets fred. Ti av de fjorten eldre ville ikke ønsket å installere video bevegelsessensor hjemme hos seg selv.

Artikkel rundt samme tema:

- Demeris, G., Oliver, D. P., Dickey, G., Skubic, M. and Rantz, M. (2008): Findings from an participatory evaluation of a smart home application for older adults. *Technology and Health Care* 16: 111-118.

Teknologibruk blant de eldste i rurale og urbane områder

- Calvert, J. F., Kaye, J., Leahy, M., Hexem, K. og Carlson, N. (2009): Technology use by rural and urban oldest old. *Technology and Health Care* 17, 1-11.

Hva handler artikkelen om:

En kvantitativ undersøkelse av teknologibruken til 306 mennesker over 85 år, med spesiell vekt om om bosted (by eller bygd) og mild kognitiv svikt (ikke fullt utviklet demens) påvirket teknologibruken. Teknologien undersøkelsen fokuserte på var TV, mikrobølgeovn, DVD-spiller, CD-spiller, kassettspiller, telefonsvarer, mobiltelefon og innbruddsalarm. I tillegg ble det spurt om bruk av datamaskin. Undersøkelsen er utført i staten Oregon i USA.

Sentrale funn:

Respondentene i undersøkelsen brukte i stor grad teknologi i hverdagen sin, og de brukte mest av den "eldste" teknologien: TV, mikrobølgeovn og telefonsvarer var de teknologiske hjelpemidlene som ble mest brukt, mens nyere ting som mobiltelefon og PC ble minst brukt. Det var ulikheter i bruk mellom de som bodde i urbane og rurale områder, og bruken varierte med utdanning, alder og sosioøkonomisk status. Respondentene med mild kognitiv svikt rapporterte en lavere teknologibruk enn de med fulle kognitive evner. De som bodde ruralt og hadde lav sosioøkonomisk status og utdanning, hadde mindre tilbøyelighet til å bruke PC enn urbane med høy utdanning. Tidligere studier viser at teknologibruk generelt avtar med alderen, men at eldre mennesker er mottakelige for teknologi hvis de ser en tydelig og direkte nytte av den og hvis den er designet slik at den er praktisk å bruke.

Eldres betraktninger rundt privatliv ved bruk av visuell overvåkning i eldreomsorgen

- Demiris, G., Oliver, D. B., Giger, J., Skubic, M. og Rantz, M.(2009): Older adults' privacy considerations for vision based recognition methods of eldercare applications. *Technology and Health Care* 17: 41-48.

Hva handler artikkelen om:

Hvilke betraktninger gjør eldre mennesker seg i forhold til bruk av videoløsninger i eldreomsorgen, i forhold til invasjon av privatlivet deres? Studien ser spesielt på hvordan det å "maskere" videobildet som sendes ut påvirker de eldres følelse av invasjon av privatlivet. En kvalitativ studie der ti eldre personer (over 65 år) ble filmet i ulike hverdagslige situasjoner og fikk se opptakene etterpå. Opptakene var gjort med ulike former for maskering av bildene (silhuetter, grov oppløsning etc) for å verne privatlivet samtidig som tryggheten ble opprettholdt. Etter å ha sett opptakene ble deltakerne dybdeintervjuet. Studien er gjort i Missouri i USA.

Sentrale funn:

De eldre i studien veide fordelene med økt trygghet og ulempene med invasjon av privatlivet opp mot hverandre i vurderingen av videoovervåkingen. At videobildene ble presentert som silhuetter der personen var gjenkjennbar men ansiktsuttrykk etc ikke kunne ses, gjorde at opplevelsen av invasjon av privatlivet ble mindre og videoløsningen mer akseptabel. Deltakerne i studien ønsket selv å ha kontroll over videoutstyret slik at de kunne slå det av når de ønsket det, og de ønsket også å kunne kontrollere hvem som fikk tilgang til å se på bildene. En av de eldre som nylig hadde hatt en fallulykke, var spesielt klar på at overvåkingen hadde store fordeler og burde tas i bruk. Noen av deltakerne så store fordeler med at også familiemedlemmer kunne få tilgang til bildene, for å redusere deres uro/engstelse for hvordan det sto til.

Pilotstudium av alarm og GPS-teknologi i eldreomsorg i Nord-Sverige

- Melander-Wikman, A., Jansson, M., Hallberg, J., Mörtberg, C. og Gard, G. (2007): The Lighthouse Alarm and Locator trial – a pilot study. *Technology and Health Care* 15:203-212.

Hva handler artikkelen om:

Brukerevaluering av et nytt trygghetsalarmsystem over mobiltelefonnettet, som i tillegg gjør det mulig å vite hvor personen med alarmer befinner seg geografisk (GIS/GPS-løsning). Både eldre, hjemmeboende personer og omsorgsarbeidere var med på uttestingen. Formålet med det nye alarmsystemet var å gi eldre med behov for trygghetsalarm større geografisk mobilitet og frihet. Ved hjelp av GPS fant helsepersonellet fram til brukeren dersom alarmer ble utløst. Det ble brukt både fokusgruppeintervjuer og spørreskjema i undersøkelsen. Undersøkelsen ble gjennomført i Nord-Sverige.

Sentrale funn:

Hovedfunnene fra undersøkelsen var at posisjonering/GPS brukt i forbindelse med trygghetsalarmer var et etisk dilemma, der tre faktorer spiller inn: Følelsen av å være overvåket, følelsen av å være trygg hvis noe skulle skje og muligheten til å være mobil. De eldre personene så overveiende positive

sider ved å ta i bruk denne typen alarmer, og de følte at de ble mer mobile. Omsorgspersonellet så derimot etiske problemer med det i forhold til overvåkning, når de ble bedt om å reflektere over det fra brukerens side.

Omsorgspersoners krav til hus-roboter for hjemmeboende eldre med demens

- Faucounau, V., Wu, Y-H., Boulay, M., Maestrutti, A-S.R. (2009): caregivers' requirements for in-home robotic agent for supporting community-living elderly subjects with cognitive impairment. *Technology and Health Care* 17:33-40.

Hva handler artikkelen om:

Presenterer resultatene fra en spørreundersøkelse til 30 uformelle omsorgspersoner (familie/venner), der de ble spurt om hva de gjerne ville hatt hjelp av en robot til å gjøre i omsorgen for den eldre med demens. De fleste av omsorgspersonene var ektefeller eller barn av den demente. Undersøkelsen er gjort i Frankrike.

Sentrale funn:

For omsorgspersonene i undersøkelsen er det å kunne gi den demente daglig kognitiv stimulans og oppmuntre til kommunikasjon aller viktigst, fulgt av ønsket om å kunne forlate ham/henne uten å engste seg for hva som kan skje. På spørsmål om hva de ville at roboten skulle gjøre, svarte over 80 prosent at de ønsket programmer for kognitiv stimulans, funksjoner for påminning om medisiner/avtaler og sikkerhetsfunksjoner som fanget opp fall, unormale posisjoner og panikkanfall. De la også vekt på at det måtte være mulig å deaktivere roboten, og at helsepersonell hadde fjernkontroll over den.

Lykke til med søket!

**Anne Sigrid Haugset,
Trøndelag FoU**